
**L'arxiu de l'Institut d'Ensenyament Secundari
Ramon Muntaner de Figueres:
notes al quadre de classificació**

Per MANUEL MORENO CHACÓN

PRESENTACIÓ

L' Institut d'Ensenyament Secundari Ramon Muntaner de Figueres és la institució acadèmica més arrelada a la nostra ciutat i també a l'Alt Empordà, ja que porta en funcionament més de cent cinquanta anys. Des de 1845, ha anat produint tot tipus de documentació relacionada amb la vida acadèmica, relativa a tots aquells que hi participen: els professors, els alumnes i el personal no docent (administratius, conserges, netejadores, etc.). Malgrat els molts esdeveniments tràgics que ha hagut de patir l'Institut (els bombardeigs de la Guerra Civil de 1936-1939, les

Estat de la documentació abans del procés de classificació, ordenació i inventariació de l'arxiu de l'Institut, febrer 1996.

espoliacions, les negligències, la deixadesa per part dels seus propis responsables, etc.), bona part d'aquella documentació s'ha conservat fins a l'actualitat conformant un conjunt documental de gran vàlua històrica i, per què no, sentimental pels molts dels que hem passat per les seves aules.

No obstant això, fins a l'any 1997, l'Institut Ramon Muntaner estava mancat d'un arxiu pròpiament dit, que garantís la bona conservació dels seus fons documentals i que permetés un fàcil accés a les persones interessades en la seva consulta (investigadors, antics alumnes o professors, etc.).

L'estudi que aquí presentem intenta pal·liar aquelles mancances i posar a l'abast de tothom un fons documental importantíssim per al bon coneixement de la història, no només de Figueres, sino de tota la comarca. S'ha de dir que és un breu resum de l'*Elaboració de l'inventari de l'Arxiu de l'Institut d'Ensenyament Secundari Ramon Muntaner de Figueres*, treball de recerca del Màster d'Arxivística presentat a la Universitat de Girona el mes d'abril d'enguany. Aquest treball va consistir en la classificació, ordenació i inventari de quasi tota la documentació generada per l'Institut, conservada al propi centre, des de la seva fundació l'any 1845 fins al present.

La primera tasca que vam haver de realitzar va ser la reunificació de la major part dels volums, expedients, actes, etc. que es trobaven dispersos per diferents dependències de l'Institut: el despatx del director, les oficines del centre i una sala que a la fi ha estat la dedicada a l'arxiu.

En el despatx del director es guardaven els documents més valuosos, tant pel seu contingut com per la seva antiguitat. Després d'escodrinyar calaixos i prestatges, aparegueren moltes cartes i llibres d'actes del segle passat, així com fitxes d'alumnes i un bon nombre de fotografies antigues en molt bon estat de conservació.

A les oficines del centre es trobava la major part de la documentació: llibres d'actes de reunions del claustre de l'Institut, de matriculacions, de certificacions i d'avaluacions, així com els llibres de fulls d'estudis dels alumnes. Vam haver de buidar la pràctica totalitat dels armaris on es guardaven i pujar tots aquests volums a l'habitació on es troba ubicat l'Arxiu de l'Institut, en concret en un sostremort al damunt de la consergeria, al qual s'accedeix per una escala de fusta instal·lada l'estiu de 1996. En l'actualitat, a les oficines de l'Institut únicament roman la documentació més moderna, amb valor purament administratiu i susceptible de ser utilitzada pel personal que hi treballa.

Per últim, a la sala que es va destinar a arxiu trobarem els expedients acadèmics, les fitxes d'identitat i les fitxes-expedients d'uns 20.000 alumnes, així com títols de batxiller no recollits, carpetes amb sol·licituds de títols i certificacions, tota la documentació econòmica (pressupostos, factures, rebuts, etc.), quasi tota la correspondència d'entrada i sortida i els impresos de matriculació dels alumnes.

Tot aquest conjunt de llibres, expedients, cartes, etc. estava encara sense ordenar amb criteris arxivístics. Com a molt, alguns documents estaven posats dins de sobres tancats, la qual cosa d'alguna forma permetia una relativa bona conservació, però que frustrava la seva consulta immediata. Una vegada es va reunificar tot el volum documental, va començar la feina més feixuga i difícil:

classificar les seccions en què està dividit el fons de l'Institut i organitzar les sèries documentals, seguint sempre que ens ha estat possible el model del quadre de classificació de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona. Per poder portar a terme aquesta tasca, vam haver d'escorcollar un per un la pràctica totalitat dels documents.

El resultat final d'aquest tractament arxivístic ha estat l'inventari en el qual s'agrupen les 17 seccions que conformen el fons documental de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Aquestes seccions estan dividides en sèries documentals. Hem assignat una numeració de signatura sistemàtica a cada secció i a cada sèrie, i hem adjudicat a cadascuna d'aquestes una numeració topogràfica correlativa, que esperem que pugui facilitar la localització de qualsevol volum o expedient.

Tot aquest procés ha anat acompanyat d'una feina de neteja de les instal·lacions i dels documents. Hem hagut de treure la pols dels prestatges i dels armaris, dels volums i dels expedients. També hem tret tots els clips metàl·lics localitzats entre la documentació per evitar una major oxidació del paper, ja força perjudicat en un munt de casos gràcies precisament a l'acció rovellant que tenen aquestes petites pinces metàl·liques.

En aquest sentit, al principi vam començar a treure també les grapes que provoquen oxidació a l'igual que els clips, però després de comprovar que en treure-les el paper es trencava, vaig desistir per no fer malbé els documents, tot i que això permetrà malauradament que hi continuï el citat procés d'oxidació.

ELABORACIÓ DEL QUADRE DE CLASSIFICACIÓ

El respecte a l'origen i a l'ordre natural són les normes bàsiques a l'hora d'organitzar qualsevol fons documental. Aquests principis essencials de l'arxivística són els que he aplicat durant tot el procés de classificació i ordenació de l'arxiu històric administratiu de l'Institut de Batxillerat Ramon Muntaner de Figueres.

Abans de continuar cal comentar la distinció entre “classificació” i “ordenació”, puix són paraules que s'associen i es confonen moltes vegades. Antonia Heredia explica i aclareix molt bé la diferència entre ambdós termes així: “La clasificación siempre supone establecimiento de clases, de familias, agrupadas estructural o jerárquicamente dentro de un conjunto. La ordenación es simplemente alineamiento dentro de cada subconjunto (...) en un archivo las clases o grupos están determinados en razón de la procedencia, de la jurisdicción de la institución que produce los documentos, mientras que la ordenación se establece dentro de cada grupo, cronológicamente (documento tras documento) o alfabéticamente a partir de términos expresivos de la información que transmiten”.⁽¹⁾

1. HEREDIA HERRERA, Antonia. *Archivística general. Teoría y práctica*. Diputación provincial de Sevilla, Sevilla 1995 (7). 257 pp.

Aclarida la distinció entre classificació i ordenació, he de significar que nosaltres hem seguit un quadre de classificació previ, ja elaborat amb anterioritat al nostre treball, la qual cosa l'ha facilitat en bona part. Es tracta del quadre de classificació del fons de l'Institut de Batxillerat Vicens Vives de Girona. Aquest fons ha estat classificat principalment seguint criteris funcionals.

La classificació funcional és la més adient en el nostre cas, perquè reuneix tots els requisits que hem de tenir en compte en el moment de l'elecció del sistema de classificació d'un fons. Segons José Ramón Cruz Mundet:

1r. "Debe ser un sistema lo más estable posible de modo que la clasificación dada al fondo perdure en el tiempo".

2n. "Debe ser objetivo, es decir, que la clasificación no dependa tanto de la percepción que el archivero pueda tener cuanto de aspectos inequívocos".

3r. "Debe sustentarse en un criterio que emane de la propia naturaleza de los documentos, del proceso administrativo del cual son resultado".⁽²⁾

La classificació que hem fet ha donat al final una divisió del fons en 17 seccions, cadascuna de les quals aplega un nombre de sèries documentals que varia entre 1 i 53. Una secció fotogràfica amb imatges relacionades directament amb l'Institut Ramon Muntaner (edifici, aules, professors, alumnes, etc.) també s'integra a aquest fons documental. Constitueix el que denominem col·lecció factícia (aquella que per raons de conservació ha quedat integrada al quadre de classificació). Hem volgut donar-li aquest tractament perquè les fotos fan referència explícita al centre acadèmic o bé han estat generades des del mateix Institut. A més a més del fons principal, es conserven dos fons aliens a l'Institut que, per diverses circumstàncies, estan dipositats en aquest arxiu.

Seccions documentals són subdivisions del fons, identificades amb la producció documental d'una unitat administrativa o funcional de la institució que produeix el fons. En el nostre cas, l'Institut Ramon Muntaner de Figueres seria l'entitat originadora del fons, mentre que les seccions serien el resultat de la intervenció del personal docent i del personal administratiu del centre, sense oblidar els veritables protagonistes de la major part de la documentació generada: els alumnes, que en un nombre superior als 28.000 han passat per les aules del Muntaner des de mitjan el segle XIX fins a les darreries del segle XX.

Per altra banda, les sèries són el testimoni documental i prolongat d'activitats repetitives desenvolupades per un òrgan o en virtut d'una funció. Normalment, responen a una mateixa tipologia documental i fins i tot a temes o matèries similars, donant una informació seriada. Encara que Antonia Heredia no és partidària de formar sèries amb una sola unitat (peça documental o expedient), he hagut d'ajustar algunes sèries amb un sol component; en concret són quatre les formades per un únic volum.

2. CRUZ MUNDET, José Ramón. *Manual de archivística*. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Madrid 1994. 242 pp.

Al visualitzar el quadre de classificació, veiem que està dividit en tres parts: a l'esquerra figura el número de signatura sistemàtica de les seccions i de les sèries; enmig tenim la descripció (el nom) de cadascuna d'elles, i a la dreta apareix el número d'unitats d'instal·lació acompanyats dels símbols que descrivim a continuació:

“v” = volum, llibre

“A” = capsos o fitxers de fusta grans

“g” = capsos arxivadores convencionals, lligalls

“cm” = calaixos metàl·lics

“C” = carpetes de grans dimensions

“+” = quan una sèrie té més d'un tipus d'unitat d'instal·lació.

Una vegada vist el perquè utilitzem el sistema funcional i les característiques visuals, farem un repàs del quadre de classificació, donant un esbós del més notable que hi podem trobar:

Secció 1. Òrgans de govern. Aquesta secció té sis sèries documentals, formades pels llibres d'actes dels diferents òrgans de direcció: Junta de Govern (claustre de professors), Junta Econòmica, Consell Assessor, Junta de Beques, Consell de Disciplina i Junta del centre col·laborador de l'Institut Nacional de Batxillerat a Distància. El període històric que comprenen aquestes sèries va des de l'any 1842, que correspon a la primera reunió del Consell de Disciplina del que llavors era Col·legi d'Humanitats, fins a l'any 1994, data que coincideix amb la darrera reunió del claustre de professors anotada al llibre d'actes de la Junta de Govern.

Secció 2. Expedients acadèmics. Aquesta secció té nou sèries documentals, que comprenen bona part de la documentació generada pels més de 28.000 estudiants que han passat per les classes d'aquest centre. Cal assenyalar els llibres-índex d'expedients d'alumnes (1849-1996), sens dubte la que abasta un període cronològic més llarg i complet; les fitxes de registre d'identitat escolar (1910/1978), que a partir de la número 19.999 canvia d'encapçalament per convertir-se en fitxa d'expedient acadèmic; els expedients personals d'alumnes, que per si mateixos podrien constituir una sola sèrie, des dels anys 30 fins als anys 70 del segle XX, però que amb l'aplicació dels principis bàsics de l'arxivística hem considerat oportú dividir-los en quatre sèries diferenciades: les dues primeres (la 2.5. i la 2.6. al quadre) amb expedients dels anys de la II República, ordenats alfabèticament; aquests es conserven en les seves unitats d'instal·lació originals (arxivadors de l'època i lligalls amb tapes i llong que porten les lletres inicials dels cognoms dels alumnes). La tercera (la 2.7.) reuneix els expedients dels anys de la Guerra Civil (1936-1939) i dels primers anys de la postguerra (fins al 1944), està ordenada numèricament. Per últim, la sèrie dels expedients personals d'alumnes de l'època franquista i dels anys de la transició democràtica, la més llarga i completa (més de 17.000). La darrera sèrie d'aquesta secció recull les fitxes-expedients dels alumnes dels darrers anys (fins al 1987). Es tracta del que Antonia Heredia anomena “documentos compuestos”, puix que

constitueixen una agrupació de documents que no poden ser separats perquè responen a una tramitació administrativa que cal respectar i dóna unitat al conjunt: trobem les fitxes acadèmiques amb l' anotació de les qualificacions finals de les diferents assignatures, junt amb la major part dels documents presentats pels alumnes (certificats mèdics, de naixement, etc.).

Secció 3. Exàmens. Aquesta secció és la que comprèn el número més elevat de sèries documentals, un total de setze. Podem destacar entre d'altres les que conformen els nombrosos llibres d'actes d'exàmens i d'avaluació, que recullen les qualificacions dels alumnes de batxiller oficials i no oficials (lliures) a les diferents convocatòries (maig-juny, setembre i extraordinàries). En l'ordenació d'aquestes sèries hem seguit l'ordre cronològic, començant pels llibres d'actes més antics. Els llibres matriu i els exàmens d'ingrés constitueixen dues sèries de cert interès per la seva extensa cronologia, encara que no tinguin la continuïtat desitjada. Les darreres sèries documentals mostren les actes d'exàmens, de qualificació i/o d'avaluació final dels alumnes de l'Institut i dels col·legis homologats. El gran número de sèries i l'exorbitant quantitat d'unitats documentals que les conformen donen com a resultat final una secció amb un abast cronològic molt llarg. La sèrie amb la documentació més antiga és del curs acadèmic 1860-61 i la més moderna, del curs 1982-83.

Secció 4. Matrícules i convalidacions d'estudis. Aquesta secció està formada per deu sèries documentals. Inclou llibres registre de matrícules (oficials, col·legiades, d'Ingrés, de Grau Elemental i Superior, lliures), de trasllats (despatxats i rebuts), llistats d'alumnes i els impresos de matrícula dels alumnes oficials, lliures i col·legiats. La cronologia d'aquestes sèries va des de 1877 a 1996 (dates extremes).

Secció 5. Beques. Aquesta és una de les seccions del fons més reduïdes, formada únicament per una sèrie amb documentació relativa als alumnes becaris. Abasta el període cronològic que va de 1937 a 1939 i de 1972 a 1987.

Secció 6. Graus de Batxiller i títols acadèmics. Aquesta secció conté cinc sèries documentals integrades per llibres matriu d'inscripcions per a Grau de Batxiller, llibres registre de títols acadèmics (la més prolongada en el temps, ja que va de 1876 a 1984), expedients de sol·licitud dels títols de Batxiller (Superior i Elemental) i, per últim, la sèrie formada amb els títols de Batxiller no recollits per un total de 143 alumnes d'aquest segle (1902/1962).

Secció 7. Certificacions. Aquesta secció està formada per sis sèries, que corresponen als llibres matriu i de registre de les certificacions acadèmiques oficials i personals expedides pel centre. També formen part d'aquesta secció les sèries sorgides a partir de les certificacions acadèmiques (oficials, de trasllats i personals dels alumnes). Totes les unitats documentals existents dintre d'aquestes sèries tenen una cronologia relativament recent: de 1902 és la més antiga i de 1995, la més moderna.

Secció 8. Personal docent i no docent. Aquesta secció l'he dividit en set sèries documentals. Probablement, estem davant d'una de les seccions més interessants del fons, perquè en ella apareixen les dades principals (currículums personals, preses de possessió, cessaments, expedients oberts per la direcció del centre, certificacions, etc.) de quasi tot el personal que ha exercit el seu càrrec des de l'any 1845 fins a l'actualitat. Trobem llibres registre de personal i de presa de possessió, així com els expedients personals de 170 professors i de 17 administratius i subalterns, ordenats alfabèticament. També hi ha documentació seriada relativa a l'ajuda familiar demanada pels professors amb circumstàncies familiars difícils, a la mutualitat de catedràtics i a la gestió administrativa del personal, que recull documents relacionats amb la vida acadèmica del conjunt dels professors (plantilles, horaris de classes, conflictes laborals, etc.).

Secció 9. Correspondència i comunicacions. Aquesta secció està formada per cinc sèries amb un nombre considerable d'unitats documentals. Els llibres d'entrada i sortida de comunicacions constitueixen les primeres sèries, mentre que la correspondència rebuda per l'Institut i la generada des del propi centre conformen les darreres. Cal destacar que la correspondència rebuda entre els anys 1940 i 1983 ha quedat instal·lada en unes capsas de cartró especials, ja que els sobres tancats en què es troba en l'actualitat són d'una mida que no ha permès la seva instal·lació en les capsas arxivadores convencionals. El període cronològic que comprèn aquesta secció va des de 1842 fins a 1995.

Secció 10. Comptes i pressupostos. Aquesta secció està dividida només en tres sèries documentals, però d'un volum molt considerable i amb una gran quantitat d'informació que, sens dubte, permetrà conèixer amb profunditat els aspectes econòmics de la història del centre. La primera sèrie conté els llibres i quaderns de comptabilitat (1911/1989). La segona està integrada per les liquidacions de pressupostos (ingressos i despeses) i els justificants d'aquestes (factures, rebuts, albarans per l'adquisició de material, per obres i altres conceptes, les gratificacions i obsequials dels professors, etc.). La sèrie de bancs i caixes d'estalvis completa la secció 10. A part de la seva vàlua quantitativa i qualitativa, aquesta secció és important per la seva llarga cronologia (1845/1991).

Secció 11. Béns mobles i immobles. Aquesta secció està integrada per dues sèries. Aplega els inventaris de la biblioteca i del material (científic i pedagògic) de l'Institut, realitzats entre els anys 1859 i 1986. Destaquen les llistes dels llibres i altres objectes didàctics donats al centre pels mecenes del segle passat i per l'Ajuntament de la ciutat. Són especialment significatives les llistes d'obres obsequiades pel figuerenc Josep Rubaudonadeu. L'altra sèrie conté les memòries i els projectes d'obres. Destaquen els de la remodelació de la placeta de Cervantes (davant de l'Institut) i el de la façana principal. Aquestes obres es van portar a terme els anys quaranta, una vegada acabada la darrera Guerra Civil.

Secció 12. Informació històrica, memòries informatives, qüestionaris i estadístiques. Aquesta secció té quatre sèries. En principi poden semblar hete-

rogènies per la seva diversificació, però pensem que és bo agrupar-les en la mateixa secció perquè totes contenen una documentació amb dades de gran valor històric, susceptibles d'ésser utilitzades com a eina pel coneixement de les vicissituds que ha viscut l'Institut. A més a més comprenen una àmplia cronologia que va des de 1862 fins a 1994. De totes maneres, cal dir que totes són sèries molt curtes.

Secció 13. Associació d'exalumnes i alumnes de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres. Aquesta secció només conté una sèrie amb la documentació generada per una associació nascuda l'any 1933, i de la qual tenim referències fins a 1938. La Guerra Civil i el triomf del bàndol "nacional" degueren significar el final d'aquesta entitat d'alumnes i exalumnes que es caracteritzà pel seu catalanisme. Cal recordar que tota la documentació originada per aquesta associació està escrita en català, encara que no sigui molt copiosa.

Secció 14. Associació de Pares d'Alumnes de l'Institut. Aquesta secció també té només una sèrie amb documents relatius a l'APA, generats entre els anys 1981 i 1985. És una de les sèries més curtes de les que hem pogut organitzar (aplega 1/5 part d'una capsa arxivadora convencional).

Entre la documentació que es conserva al fons de l'arxiu de l'Institut, n'hi ha que prové de col·legis de fora de Figueres encara que adscrits i, per tant, relacionats directament amb el centre d'ensenyament secundari figuerenc. Aquesta relació va ser conjuntural i correspon als anys de la II República. L'he organitzada en dues seccions, cadascuna dedicada a un col·legi.

Secció 15. Altres centres: Col·legi subvencionat de 2n Ensenyament de Sant Feliu de Guíxols. La secció té quatre sèries. Contenen informació sobre els alumnes amb els seus expedients acadèmics, classificats per cursos, i els llibres d'actes d'exàmens. També hi trobem un llibre d'actes de presa de possessió i correspondència, separada segons sigui d'entrades i de sortides. La cronologia abasta el període comprès entre 1932 i 1938.

Secció 16. Altres centres: Associació Protectora de l'Ensenyament de Portbou (Col·legi de 2a Ensenyança). La secció inclou una sola sèrie amb els documents generats per aquesta innovadora institució d'instrucció pública entre els anys 1933 i 1936.

A part de totes les seccions ja esmentades, el fons conserva una secció factícia:

Secció 17. Col·lecció de fotografies de l'Institut. Aquesta secció recull més de dues-centes fotos amb temàtica diversa, però sempre relacionada directament amb l'Institut: l'edifici, els professors, els alumnes, les activitats extraescolars (d'esbarjo, culturals i esportives), etc. La secció l'hem dividit en dues sèries: la primera aplega les 86 fotografies en blanc i negre conservades, que poden datar-se entre els anys 1929 fins a 1968. La segona recopila les 108 fotos en color que hem localitzat. Lògicament, aquestes fotografies són molt més recents: en concret les podem datar a partir dels anys vuitanta fins a 1996.

A més a més del fons principal de l'arxiu de l'Institut, hem pogut adonar-nos que hi guarda documentació aliena a la institució acadèmica. En concret són dos els fons que, per diverses circumstàncies difícils d'esbrinar, han quedat dipositats a aquest arxiu.

El primer fons correspon a la documentació personal d'en Joan Subias i Galter, que va ser professor del centre durant els anys vint i trenta d'aquest segle. Recull, sobretot, correspondència de caràcter oficial i personal que no té res a veure amb la seva tasca acadèmica dins l'Institut, però sí que té relació amb el seu càrrec de cap dels Serveis Culturals de la Diputació de Girona i, posteriorment, de la Generalitat de Catalunya. També aplega comunicacions d'entitats culturals a les quals probablement pertanyia, com ara l'associació Amics de l'Art Vell.

L'altre fons aplega la documentació procedent dels dipòsits del patrimoni històric artístic espanyol conservats a Peralada, Darnius i Figueres. A les darreries de la Guerra Civil, l'any 1939, quan el Govern republicà va haver de fugir davant l'avanç de les tropes del general Franco, va portar-se alguns dels tresors artístics més valuosos per intentar salvar-los del que podríem dir "desastres de la guerra". Aquests tresors van quedar dipositats a les poblacions altempordaneses citades, sense que poguessin sortir del país. Alguns professors de l'Institut, com ara Ramon Reig (nomenat director del centre una vegada acabat el conflicte bèl·lic) o Eduard Rodeja, es van encarregar de supervisar que els citats tresors retornessin al seu lloc d'origen (per exemple, la "Santa Faz" de la catedral de Jaén demanada insistentment per la Diputació d'aquesta província andalusa). Pot ser que per aquest motiu l'arxiu de l'Institut conservi tota aquesta abundant documentació, detallada dins l'inventari que hem elaborat.

L'arxiu de l'Institut també conserva una petita col·lecció d'impresos que recullen Reglaments, Reials Decrets, Plans d'estudis, normatives, etc., que enriqueixen i complementen el fons estudiat.

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ DE L'ARXIU DE L'INSTITUT RAMON MUNTANER DE FIGUERES

SIGNAT. DESCRIPCIÓ SISTEM.	TOTAL UNITATS
1. ÒRGANS DE GOVERN	
1.1. Junta de govern, 1894-1994.	7v
1.2. Junta econòmica, 1909/1986.	3v
1.3. Consell assessor-Consell escolar, 1977-1990.	2v
1.4. Junta de beques, 1937/1983.	2v
1.5. Consell de disciplina, 1842/1925.	3v
1.6. Junta del centre col·laborador de l'INBAD, 1976.	1v

2. EXPEDIENTS ACADÈMICS

- 2.1. Llibres-índex d'expedients d'alumnes, 1849-1996. 6v
- 2.2. Llibres extractes d'expedients personals d'alumnes, 1923-1942. 3v
- 2.3. Llibres registre de fulls d'estudis dels alumnes, 1849-1944. 25v
- 2.4. Fitxes de "Registro de Identidad Escolar" i de "Expediente Personal", cursos 1911-1915 i 1940-1978. 36a
- 2.5. Expedients personals d'alumnes, cursos 1930-1937. 26g
- 2.6. Expedients personals d'alumnes, cursos 1931-1938. 19g
- 2.7. Expedients personals d'alumnes, cursos 1936-1944. 14g
- 2.8. Expedients personals d'alumnes, cursos 1940-1980. 53C
- 2.9. Fitxes-expedients acadèmics personals d'alumnes, cursos 1979-1987. 9Cm

3. EXÀMENS

- 3.1. Llibres d'actes d'exàmens dels alumnes oficials, lletres i ciències, cursos 1860/1919. 27v
- 3.2. Llibres d'actes d'exàmens dels alumnes no oficials (lliures), lletres i ciències, cursos 1896-1915. 27v
- 3.3. Llibres d'actes d'exàmens dels alumnes oficials i no oficials (lliures), cursos 1925-1935. 11v
- 3.4. Llibres d'actes d'exàmens de les assignatures, alumnes oficials i no oficials (lliures), cursos 1931-1942. 9v
- 3.5. Llibres d'actes d'exàmens de batxiller superior per assignatures de conjunt, alumnes oficials i no oficials (lliures), cursos 1934-1979. 10v
- 3.6. Llibres registre d'exàmens de batxiller elemental, alumnes oficials, no oficials (lliures) i de nocturn, cursos 1953-1976. 6v
- 3.7. Llibres d'actes d'avaluació, cursos 1970-1980. 3v
- 3.8. Llibres matriu d'exàmens d'ingrés, cursos 1896/1973. 6v
- 3.9. Llibre d'actes del Tribunal d'oposicions a premis, cursos 1895-1898. 1v
- 3.10. Llibres d'actes d'exàmens d'escola llar de L'INEM Ramon Muntaner de Figueres, alumnes oficials i lliures, cursos 1951-1966. 3v
- 3.11. Exàmens d'ingrés, cursos 1906/1938. 1g
- 3.12. Actes d'exàmens i qualificacions d'alumnes, cursos 1933/1982. 4g
- 3.13. Actes d'exàmens d'alumnes oficials i lliures de batxillerat elemental, superior i preu, cursos 1957-1976. 4g
- 3.14. Actes de qualificació per matèries de BUP, alumnes oficials (diürn), lliures i d'educació a distància, cursos 1975-1983. 2C
- 3.15. Actes d'avaluació final de COU, alumnes oficials, cursos 1971-1983. 1C
- 3.16. Actes d'exàmens d'alumnes de col·legis homologats (La Salle, Paula Montalt, Ntra. Sra. de la Presentació, Palafrugell, Ripoll, la Bisbal, i San José de Roses), cursos 1941-1980. 1g+5C

4. MATRÍCULES I CONVALIDACIONS D'ESTUDIS	
4.1. Llibres registre d'inscripcions de matrícula, cursos 1877-1890.	1v
4.2. Llibres registre de matrícules oficials i col·legiades, cursos 1940-1996.	9v
4.3. Llibres registre de matrícula d'ingrés, cursos 1940-1996.	5v
4.4. Llibres registre de matrícules de grau elemental i superior, cursos 1954-1980.	6v
4.5. Llibres registre de matrícula lliure, cursos 1951-1979.	3v
4.6. Llibres registre de trasllats despatxats, cursos 1952-1996.	3v
4.7. Llibres registre de trasllats rebuts, cursos 1944-1996.	2v
4.8. Matrícules d'alumnes oficials i lliures, cursos 1928/1988.	1g
4.9. Matrícules d'alumnes oficials (diürn i nocturn) i lliures de BUP i COU, cursos 1978-1997.	36g
4.10. Matrícules d'alumnes dels col·legis homologats, cursos 1978-1983.	3g
5. BEQUES	
5.1. Alumnes becaris, 1937/1987.	1g
6. GRAUS DE BATXILLER I TÍTOLS ACADÈMICS	
6.1. Llibres matrius d'inscripcions per a grau de batxiller, cursos 1899-1915.	16v
6.2. Llibres registre de títols acadèmics, cursos 1876-1984.	3v
6.3. Expedients de sol·licitud de títol de batxillerat superior, cursos 1933-1989.	11g
6.4. Expedients de sol·licitud de títol de batxillerat elemental, cursos 1953-1975.	9g
6.5. Títols de batxiller no recollits, 1902/1962.	1C
7. CERTIFICACIONS	
7.1. Llibres matrius de certificacions acadèmiques oficials, cursos 1902/1915.	8v
7.2. Llibres registre de certificacions oficials, 1911/1976.	2v
7.3. Llibres registre de certificacions personals, 1954-1995.	2v
7.4. Certificacions acadèmiques oficials, cursos 1925-1976.	7g
7.5. Certificacions acadèmiques oficials de trasllats, 1954-1991.	5g
7.6. Certificacions acadèmiques personals, cursos 1928/1992.	5g
8. PERSONAL DOCENT I NO DOCENT	
8.1. Llibres de registre de personal, 1845/1968.	5v
8.2. Llibres d'actes de presa de possessió, 1913-1970.	5v
8.3. Expedients personals dels professors, 1894-1984.	1,2g
8.4. Expedients personals d'administratius i subalterns, 1907/1993	0,4g
8.5. Ajuda familiar, 1952/1985.	0,4g+2v
8.6. Mutualitat de catedràtics, 1941-1972.	0,4g
8.7. Gestió administrativa personal docent, 1845/1993.	0,6g

9. CORRESPONDÈNCIA I COMUNICACIONS	
9.1. Llibres d'entrada i sortida de comunicacions, 1878-1931.	2v
9.2. Llibres registre d'entrada de documents, 1898/1991.	7v
9.3. Llibres registre de sortida de comunicacions, 1895-1991.	9v
9.4. Entrada de correspondència, 1922/1995.	18g
9.5. Sortida de correspondència, 1842/1992.	6g
10. COMPTES I PRESSUPOSTOS	
10.1. Llibres i quaderns de comptabilitat, 1911/1989.	13v
10.2. Liquidació de pressupostos i justificació de despeses, 1845/1991.	21g
10.3. Bancs i Caixes d'estalvis, 1958-1975.	1g
11. BÉNS MOBLES I IMMOBLES	
11.1. Inventaris de la biblioteca i del material científic i pedagògic de l'Institut, 1859/1986.	1g+2v
11.2. Memòries i projectes d'obres, 1942/1983.	0,4g
12. INFORMACIÓ HISTÒRICA, MEMÒRIES INFORMATIVES, QÜESTIONARIS I ESTADÍSTIQUES	
12.1. Instruccions i resums històrics, 1862/1887.	0,3g
12.2. Memòries informatives, 1935/1978.	0,1g
12.3. Qüestionaris i estadístiques, 1920/1994.	0,1g
12.4. Instruccions, actes culturals i polítics, 1953/1989.	0,1g
13. ASSOCIACIÓ D'EXALUMNES I ALUMNES DE L'INSTITUT RAMON MUNTANER DE FIGUERES	
13.1. Documentació de l'associació d'exalumnes i alumnes de l'institut, 1933-1938.	0,2g
14. ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES DE L'INSTITUT	
14.1. Documentació de l'associació de pares d'alumnes de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres, 1981-1985.	0,2g
15. ALTRES CENTRES: COL·LEGI SUBVENCIONAT DE 2n ENSENYAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS	
15.1. Expedients acadèmics, cursos 1932-1938.	1,6g
15.2. Llibres d'actes d'exàmens, 1933-1937.	4v
15.3. Llibres d'actes de presa de possessió, 1933-1938.	1v
15.4. Correspondència, 1933-1937.	0,6g
16. ALTRES CENTRES: ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYAMENT DE PORTBOU (COL·LEGI DE 2a ENSENYANÇA), 1933/1936	
16.1. Documentació de l'associació protectora de l'ensenyament de Portbou, 1933/1936.	0,4g

17. COL·LECCIÓ DE FOTOGRAFIES DE L'INSTITUT

- 17.1. Fotografies en blanc i negre, 1929/1968. 1g
- 17.2. Fotografies en color, 1980/1996. 1g

ALTRES FONDS DOCUMENTALS QUE ES CONSERVEN A L'ARXIU DE L'INSTITUT RAMON MUNTANER DE FIGUERES:

- 1. Fons personal del professor Joan Subias Galter, 1927/1938. 0,5g
- 2. Fons dels dipòsits del patrimoni Històric Artístic Espanyol, 1939. 0,5g

VALORACIÓ GLOBAL DEL TREBALL

A l'Institut de Batxillerat Ramon Muntaner de Figueres tenim la sort de comptar amb un fons documental força considerable i valuós, perquè supera els 68 metres lineals i perquè abasta un període de temps molt llarg (des de la seva creació fins al present), amb documents que superen els 150 anys de vida. Malgrat aquestes dades, és indubtable que no s'ha conservat tota la documentació generada pel centre: l'actuació dels factors termoambientals (les humitats, les diferències tèrmiques, etc.) i biològics (insectes, rosegadors, etc.), els conflictes bèl·lics (recordem que l'edifici va ser bombardejat l'any

Instal·lacions de l'arxiu de l'Institut una vegada acabat el procés d'inventariació, setembre 1997.

1938) i, fins i tot, la desídia dels presumptes responsables, junt amb el pas del temps, han provocat al llarg d'aquest segle i mig de vida la destrucció total o parcial de molts documents.

Ara que tenim tota aquesta documentació classificada, ordenada i, sobretot, inventariada, cal aprofitar-la per investigar el passat de l'Institut des de diversos punts de vista. Són molts els projectes factibles que es poden portar a terme a partir d'aquest fons documental, per exemple:

A) Fer llistats dels professors que han impartit classes amb les assignatures donades a partir dels llibres d'actes de presa de possessió.

B) Fer llistats dels alumnes que han estudiat al centre a partir dels expedients acadèmics conservats.

C) Veure l'evolució de l'ideari polític del centre, aplegant com a base els llibres d'actes dels claustres de professors, els de disciplina, etc.

D) Buscar la procedència geogràfica dels alumnes, sobretot de finals del segle XIX i principis del XX, per veure per exemple el grau d'immigració procedent d'Amèrica, especialment de Cuba.

E) Analitzar les dades acadèmiques i personals que es puguin trobar de professors i alumnes que hagin tingut una transcendència especial en la vida política, cultural, artística, esportiva, etc. En aquest sentit cal recordar que a les aules del Ramon Muntaner han impartit lliçons professors tan il·lustres com l'arquitecte Roca i Bros, els escriptors Gabriel Alomar, Joan Guillaumet o Ma. Àngels Anglada, els artistes Joan Núñez o Ramon Reig, els historiadors Antoni Papell, Jaume Vicens Vives o Santiago Sobrequés, i un llarg etcètera. D'entre els milers d'estudiants (més de 28.000) que han passat per l'Institut figuerenc, podem citar uns quants de tots coneguts: Josep Pla, Salvador Dalí, Francesc Cambó, Alejandro Lerroux, Emili Pallach i, fins i tot, l'actor Alfredo Landa. La documentació existent a l'arxiu de tots ells pot donar a conèixer aspectes personals poc coneguts.

F) Veure els canvis produïts en la denominació del centre, tenint en compte l'evolució legislativa a partir de la Llei Pidal de 1845. Aquests canvis queden reflectits també en aspectes que poden semblar nimietats però alhora són suggestius, com per exemple en els segells oficials utilitzats pel centre, a través dels quals es veu l'evolució del nom, de l'escut i, per tant, del sistema polític imperant. No és igual el segell de l'època de la II República que l'emprat durant la dictadura franquista o el que s'usa actualment que, per cert, és el primer de tots els que he registrat fet en català.

G) Examinar l'ús de les llengües (castellà i català) en la documentació. En aquest sentit, una primera reflexió pot ser que la major part dels volums i expedients són fets en castellà, fins i tot durant els anys trenta. D'aquesta època es conserven els primers documents en català (algunes cartes, certificacions i matrícules). Caldrà esperar fins al final de la dècada dels setanta per tornar a trobar escrits en català. Va ser a partir dels anys vuitanta quan el català es va normalitzar a la vida acadèmica del centre. Ara per ara és la llengua d'ús oficial preminent.

La llista de projectes de treball podria ser encara més llarga, puix com ja he dit abans hi ha força documentació per analitzar i estudiar. Aquí hem donat

el primer pas; cal ara que els historiadors i investigadors interessats en conèixer la vida acadèmica local o l'evolució de l'ensenyament mitjà es posin a treballar. D'aquesta manera es podrà contribuir a un millor coneixement de la institució acadèmica amb més prestigi de la ciutat de Figueres i de tota la comarca de l'Alt Empordà.